

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
1/2 " " 1:—
1/4 " " 0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utkommer varje onsdag.

Pre. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
1/2 " " 1:50
1/4 " " 0:75

Svensk sång- jämte hembygdsfest anordnas i Hapsal den 2 juli.

S. O. V:s styrelse fattar beslut i frågan.

Fredagen den 10 ds sammanträdde S.O.V:s styrelse i Reval å Riddaregat 3.

Styrelsen antog budgetförslaget för 1933 och beslöt sammankalla föreningens årsmöte i Hapsal å Svenska gymnasiet söndagen den 19 mars.

En mycket viktig fråga på dagordningen var den i Hapsal planerade sång- med hembygdsfesten. Ordf. i festkommittén, rektor Fr. Erlund från Birkas var närvarande och redogjorde i detalj för hela planen. Sångfesten skulle inledas med en koral från tornet i Hapsals slottskyrka kl. 6 på morgonen. Kl. 1/2/11 blir det kort gudstjänst i nämnda kyrka. Kl. 12 öppnas hemslöjdsutställningen. Förutom 14 sångnummer blir det även folkdanser, en friluftsteaterföreställning, ett lotteri — och naturligtvis även festtal etc.

Festen, som kommer att äga rum i Hapsals slottspark (borggård), anordnas till förmån för det svenska gymnasiet. Till festkommittén höra bl. a.: rektor Fr. Erlund (ordf.), fru Helga Blees (sekr.) och rektor A. Üksti (kassör). Musikdirektör K. Kreek blir sångledare. I ett följande nummer skola vi närmare skriva om programmet och allt annat. Styrelsen godkände alla gjorda förarbeten och beslöt alltså enligt gjort förslag hålla festen i Hapsals borggård söndagen den 2 juli d.å.

Då företaget ligger i goda

händer samt ortens och omgivningens alla itelligenta krafter äro mycket intresserade av en sådan fest, hoppas vi att tillställningen kommer att bli vällyckad. Det förut under årens lopp flera gånger uttalade önskemålet om en allmän estlands-svensk sångfest blir alltså sommaren anno 1933 en verklighet.

Ett ekumeniskt sjukstugebygge.

Vormsö, med sina tidvis mycket besvärliga förbindelser med fastlandet, står just nu inför förverkligandet av en länge närd förhoppning: en egen sjukstuga på ön.

Efter hela två års förberedelser har byggnadsarbetet äntligen kunnat sättas igång på allvar.

Sedan före jul har arbetet så gott som oavbrutet pågått, och den forna klockaregården står snart icke att känna igen. Utvändigt är den sig visserligen ännu tämligen lik. Men dess inre är desto mer förvandlat. De nya innerväggarna äro nu i det närmaste färdiga, och rummens inredande påbörjas just i dagarna. I köket och korridorerna komma stockväggarna att helt brädbeklädas. I sjukrummen däremot skall övre hälften av väggarna täckas med pressade träskivor, s. k. plywood. Nedre delen kommer att bestå av slät brädpanel. Läkarrummets väggar beklädas helt och hållet med plywood.

Ett glädjande faktum är det, att nästan allt arbete utföres av frivilliga krafter. Vormsö-svenskarna ha tydligen klart för sig, att de rikssvenska gåvorna förpliktade. Hittills har i regel fem

Kustbon utkommer icke nästa vecka, utan veckan därpå, den 1 mars, med ett dubbelnummer. Till dess böra alla, som önska tidningen för 1933, ha insänt prenumerationsanmälan.
Redaktionen.

man dagligen varit i arbete, men vissa dagar har arbetsstyrkan uppgått ända till tio man. Det är endast arbetsledaren, som är avlönad. Denne måste ju vara med alla dagar och alltid besitta en viss sakkunskap. I början var det visserligen litet skralt med deltagandet. Ledningen kom nämligen icke genast underfund om det rätta sättet att få fram de frivilliga krafterna. Men när man fann på att genom direkt kallelse taga ut en man från varje gård med bestämt angivande av dag, då gick det över förväntan bra. Och nu går turen Vormsö runt, från by till by och gård till gård.

En sak är särskilt märklig. Det är icke blott den lutherska församlingens medlemmar, som inställa sig till arbete. Även från de andra trossamfundnen — och på det lilla Vormsö finnes som bekant nästan alla sådana representerade — har man flitigt deltagit. Lutherske, friförsamlingsbor och ortodoxe ha hjälpts åt i gott samarbete. Baptisternas medverkan har även ställts i utsikt. Här är icke jude eller grek, alla äro Vormsö-bor i arbete för folkets gemensamma bästa. Så har sjukstugebygget fått en välgörande "ekumenisk"

karaktär, som säkerligen skulle ha glatt sjukstugans förste understödjare, ärkebiskop Nathan Söderblom. Måtte den ekumeniska andan icke begränsa sig till detta enstaka fall!

Från något håll har mot sjukstugebygget den anmärkningen höjts, stt företaget vore för dyrbart, i synnerhet i dessa dåliga tider. Det däri nedlagda kapitalet skulle icke vara räntebärande. Vid ett ytligt betraktande kan väl detta synas vara riktigt. Men sjukstugebyggets förespråkare äro av den meningen, att hälsan alltid är ett räntebärande kapital. Vad som nedlägges på hälsovård kommer alltid på något sätt igen i form av förbättrad folkhälsa och större arbetsduglighet. Och ett är visst. Under arbetets gång har en ständigt växande förståelse från folkets sida kommit till synes.

Man kan också tryggt påstå, att såväl folket självt som ock dess läkare och sjuksköterska förväntansfullt emotse arbetets fullbordan. Till våren torde byggnadsarbetena vara slutförda och under sommaren kommer all målning att ske. I höst skulle alltså sjukstugan vara färdig att tagas i bruk. *K. N.*

Från lantbrukets arbetsfält.

Hög eller låg utfodring. I föregående nummer sökte vi besvara frågan huruvida det foder vi ge kon för dess avkastning eller produktion och vi därav kalla produktionsfoder betalar sig under nuvarande förhållanden och komma till resultat att så är fallet för ett minimipris om 35 cent per $\frac{1}{2}$ för smöret.

Därmed är mjölkproduktionens ekonomi ej klarlagd. Förutom produktionsfoder behöver kon jämväl foder för sitt eget underhåll — underhållsfoder. Enligt verkställda försök åtgå för 100 kg. levande vikt $\frac{2}{3}$ foderenheter (f. e.) eller för en ko som väger 350 kg. således $2\frac{1}{3}$ f. e. Inräkna vi nu detta behöver en ko, som mjölk t. ex. 9 liter. minst $2\frac{1}{3} + 3 = 5\frac{1}{3}$ f. e. Fördela vi detta foder på nio liter mjölk, belöper sig på varje liter 0,95 eller i runt tal 0,6 f. e. I pengar gör det 6 cent. Då till 1 $\frac{1}{2}$ smör åtgå 10 l. mjölk stiger enbart foderkostnaden för 1 $\frac{1}{2}$ smör till 60 cent. Avdraga

vi nu priset för 8 l. skummjolk och kärnmjolk, som faller hushållet tillgodo med 8 cent belöpa sig enbart foderkostnaderna till 52 cent. Då bondsmör denna tid betingar sig blott 35—40 cent åsamkar ladugårdsskötseln lantmannen en avsevärd förlust; och den är större än så, ty inräkna vi arbete, ränta på kapitalet, försäkringar m. m. svara dessa kostnader ej mot den gödsel djuren lämna. Men gödsel behöva våra åkrar å andra sidan och allt vårt foder kunde vi ej sälja för att på den vägen få mer pengar. Ladugårdsskötseln är och förblir därför ett nödvändigt ont, som mycket lågt men ingalunda till marknadspris betalar fodret.

Men böra vi då med dessa siffror för ögonen ställa kon in på hög eller låg utfodring eller blir ej förlusten mindre och vi nöja oss med ett knappare foder? På den frågan svarar jag ett obetingat nej. Ty ju lägre produktionen är dess större andel i avkastningen får det improduktiva underhållsfodret. Det höjer mjölkpriset. Då minimismörpriset 35 cent, som vi funno i föregående artikel, dock täcker kostnaderna för produktionsfodret kommo vi till ett bättre resultat för en högre mjölmängd än för en låg, synnerligast då vi under djurens betesgång kunna räkna med lägre foderkostnader därigenom att gräset å våra betesmarker under inga förhållanden annorlunda kunde omsättas i pengar. Den synpunkten måste vi anlägga på vår boskopsskötsel och finna oss i förhållandena och söka utveckla dem. *E-d.*

“Undervattensbåten”.

Det är i regel rätt, att okunniga icke skola inblanda sig i saker, som icke ingå i deras aktionsradius. Detta gäller också försvarsfrågor, som bäst ligga i händerna av specialister. Eftersom jag nu läst, att general Törwand eller landets försvarskommitté önskat medverkan av folket, tillåter jag mig vidröra en ömtålig fråga angående vårt försvarsväsende.

Vår plikt är att icke endast försvara vårt land till lands, men också till sjöss och all denna senare del ber jag få återkomma. Kustförsvaret utövas från land och genom flytande för-

svarsobjekter, krigsfartyg. Vår nordliga kust ägnar sig icke till uppehåll av krigsfartyg, ty dessa måste hava reträttmöjligheter eller möjligheter att förflytta sig i skyddsområden till andra platser, med andra ort de måste vara lätt flyttbara objekt och måste kunna uppträda lite varstans, skydda och skrämma på olika håll, om de skola ha något värde. Den i Finland och andra skandinaviska länder förefintliga skärgården har den stora fördelen, att krigsfartyg kunna förflytta sig utom synhåll och räckvidd från ena orten till andra i godutprickade farled och hava de således betydligt mera handlingsfrihet än annanstans. Detta vore i Estland omöjligt och alla våra fartyg vilka överraskades av en fientlig flotta i våra nordliga farvatten skulle vara tvungna att gömma sig eller gå ut och riskera sin tillvaro. Därför anser jag, att våra två torpedjagare som egentligen bilda vår estländska flotta, hava ett minskat värde, de vore från krigsbörjan tvungna att draga sig undan till Moonsund, där de kunna hoppas på skydd, i alla fall bliver det bara en reträtt framför en överlägsen makt.

Vad vi skulle behöva vore undervattensbåtar, den enda sjöförsvartyp som skulle passa Estland. Sådanas förefinnande skulle skrämma varje flotta och bilda förutom ett effektivt också ett moraliskt försvar.

Vi äro, i synnerhet nu under depressionstiden, icke i stånd att genomföra denna plan, men vad vi ändå kunna göra är att tänka på adoptionen av denna försvarsmetod och att förbereda förverkligandet av denna tanke. Det talas för närvarande om en insamling för ett frihetsmonument. Avsett från den verkliga ogynnsamma tiden för en sådan insamling, vore det kanske rättigare, att, i stället för att uppföra monument för det förgångna, tänka på framtiden och använda sådana medel för en fond till förmån av undervattensbåtar. För att utbreda reklamen för denna tanke och öka fonden för undervattensbåten genom allmänna bidrag från hela befolkningen, skulle möjligtvis frimärken av poststyrelsen kunna införas, som av patriotiska skäl skulle bifogas korre-

spondenser på kuvert. Sådana patriotiska frimärken finnas också i andra länder för fosterlandets välgörenhetsändamål.

Erik Gahlnbäck.

Upprop.

Kommittén, som har till uppgift att insamla medel till ett monument till åminnelse av de stupade hjältarna i frihetskriget, ber med ett uppprop genom Kustbon få vädja till dess läsare att stödja arbetet för insamlingen. Detta uppprop, som är under-tecknat av General-major A. Tönnisson (kommitténs ordf.), borgmästare A. Uesson (v. ordf.) och major O. Kurvits (sekreterare), sändes nu före 15 årsdagen till alla institutioner med en vädjan att anordna fester och tillställningar för ändamålet. Från och med den 2 april anordnas även ett penninglotteri, som allmänheten bedes delta i genom köp av lotteribiljetter.

Det påtänkta frihetsmonumentet blir ett gemensamt sådant för hela riket.

Reval.

Uppgifter från Svenska församlingen.

Förra veckan överlämnades till kyrkokassören av församlingens pastor 175 svenska kronor, vilka erhållits såsom gåva från Gustaf-Adolfs föreningen i Norrköping i Sverige.

Enligt den senaste sammanräkningen har församlingen 1139 medlemmar, av vilka 508 äro män och 631 kvinnor. I boken över obefintliga äro därtill 54 personer skrivna. Under året 1932 ha fötts 6 barn, därav 4 gossar och 2 flickor. Under samma tid ha 11 personer dött, fördelade på 7 män och 4 kvinnor. I äktenskap ha inträtt 11 par.

I huvudförsamlingens kyrka hölls under förra året 48 gudstjänster. Kollekten från dessa gudstjänster steg till Kr. 353.21 Med hänsyn till att medlemmarnas antal i Reval icke är större än ungefär 500 personer måste denna summa betraktas som mycket god. Större delen av dessa pengar äro upptagna för kyrkokassans räkning, men tvenne kollekt eller 50 kr. för svibyborna på Wormsö samt smärre kollekt också till Svenska kyrkans mission, fattigkassan, invallkassan etc.

Svenska språkkurser i Reval.

Kyrkoherde B. Lund har under denna vinter anordnat frivilliga språkkurser för sådana, som önska lära sig svenska, och sådana finns det många i Reval bland både ester och tyskar.

I den gemensamma kursgruppen delta 16 personer. Dessutom ger herr Lund lektioner åt enskilda. Deltagarna göra goda framsteg.

Vormsö.

S. O. V.-möte på Vormsö.

Tisdagen d. 6 februari d. å. hade härvarande avdelning av S. O. V. anordnat en svenskafon i Kärrslätts bönehus. Den rymliga lokalen var fullpackad av folk från olika byar av ön.

Mötet inleddes med föredrag av prosten Karl Nilsson, som i varma ordalag talade om behovet av ett energiskt svenskhetsarbete. Talet formade sig till en vädjan att prenumerera på Kustbon, som var föreningslänken mellan de olika svenskorterna.

Följde så ett par musiknummer till orgel och fiol av ett par Kärrslättsungdomar varefter läraren T. Gärdström föredrog två dikter. Härefter solosång av herr Anders Aspelin, varefter prosten Karl Nilsson förevisade skioptikonbilder från Svealand i Sverige. Detta nummer på programmet mottogs av de församlade med särskilt stort intresse.

Programmet upptog ännu ett anförande av läraren T. Gärdström om svenska folkvisor, solosång av herr Aspelin, Stenhammars Sverige, musik till orgel och fiol, sång av kyrkokören samt avslutningstal av ordf. prosten Nilsson.

Mötet var i allo vällyckat. Att hoppas är, att vi i en snar framtid få glädja oss åt ett nytt liknande samkväm.

*

Vår ö håller på att få en ny, tidsenlig brygga i Sviby. Den förfärdigas av sten, som forslas från Håstholmen. Arbetet utföres med arbetslösa från Ormsö. På så sätt får man två flugor med en smäll, en tidsenlig brygga och bröd åt de nödlidande. Kommunalslyrelsen, som skall uttaga folk till arbetet, har det ej så lätt, enär antalet arbetsvilliga är större än vad arbetet i Sviby har användning för.

Aftonsamkväm

anordnar S. O. V. i Tyska flickskolans (Rawing) lokal, Kentmannsgat. 6b **lördagen den 25 febr. kl. 6 e.m.**

Programmet omväxlande: sång & musik, teaterpjäs, folkdanser, lotteri, servering etc.

Frivillig inträdsavgift.

Alla välkomna!

Rickholtz.

Rikull svenska Lantmannagille begick sitt årsmöte den 12 ds å Bergsby folkskola. Mötet som bevistades av inemot 40 lantmän o. a. intresserade inleddes av ordf. M. Pelmas, som hälsade deltagarna välkomna erinrande om att man samlats till gilletts första årsmöte. Han gav så ordet åt rektor Fr. Erlund, som riktade blicken på gilletts verksamhet under det gångna året och uppdrog riktlinjer för framtiden.

Förrättades så styrelseval. Till ordf. återvaldes herr M. Pelmas, till sek. Anton Brunberg, till kassör herr Alfred Granberg och till ledamöter herr Alfr. Borrmann och Kr. Nilsson.

Diskuterades bl. a. frågan om stöd för Kustbon och den planerade allmänna sångfesten inst. sommar.

Mötet avslöts av ordf., som tackade deltagarna och riktade en enträgen uppmaning till lantmännen att talrikt ansluta sig till gillet.

Svenska Lärarförbundet

håller sin traditionella lärardag den 25 febr. kl. 10 f. m. i Hapsal å hotell Petersburg.

Programmet, som närmare fastställes vid mötets början kommer bl. a. att upptaga:

“Kustbonsfrågan”, Lönesänkningsförslaget, diskussion i pedagogiska frågor, löpande frågor och möjligen referat av någon utomstående m. m.

Samtidigt torde medlemsavgiften erläggas för 1931/32.

Alla svenska lärare uppmanas att bevista mötet. *Styrelsen.*

Inrikes.

Riksdagen. Grundlagsförändringsprojektet antogs den 14 ds av Riksdagen. Sedan lagförslaget nu flera gånger gran-

skats och ändrats i utskottet antogs det och är alltså nu färdigt för den blivande folkomröstningen. Riksdagsmedlemmarnas antal fastställdes slutligen till 100 såsom förut, men lön betalas endast för 6 månader. Lagen ger större möjligheter än förut att vid riksdagsval även välja enskilda personer. — Frihetskriegerarnas lagförslag kommer nog också i en snar framtid att föreligga färdigt till folkomröstning.

Utlandet.

Ryssland de stora motsägelsernas land, där det å ena sidan

göres så mycket där man å den andra underlåter att tillgodose de enklaste och naturligaste krav — från detta Ryssland nå oss meddelanden om att femårsplanen, som skulle skapa en storindustri och modernisera jordbruket nu fyra år efter starten i stort sett genomförts. Men samtidigt få vi veta att bönderna lida brist på det väsentligaste, näml. bröd, då staten genom sina uppbojdsmän tar skörden. Och från Petersburg och några andra städer utvisas 500 tusen invånare — de för staten misshagligaste. Detta verkställs så att invånarna in-

registreras, få vistelsekort och de som inte få sådant ska bort från sin hemort. Vart? Vägarna vimla av olyckliga husvillor i tiotusental.

Sådant tillåter sig demokratin, som ger sig ut för att tillvarata mänskliga rättigheter. I ett borgerligt styrt land är en så omänsklig behandling av medborgare bannlyst.

Kyrkliga meddelanden.

Svenska S:t Mikaelsskyrkan. Svensk högmässa söndagen den 19 febr. kl. 11 f. m. Kyrkoherde B. Lund. Rosleps Kapell: kl. 10 f. m. högmässa pastor Danell.

"Fr. Magnussons Möbelfabrik, Bor"

är namnet som garanterar Eder ett stilfullt och gediget arbete. *Matsals-, herrums-, sängkammarmöbler m. m.* Förmånliga priser och betalningsvillkor. Fraktfritt Eder station. Begär offert. Åberopa annonsen.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J-söns skodon. Bör finnas i alla välortade affärer.
Rekommendera sina förstk. tillverkningar av:
PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖTORKÅNGOR.

EEKS-MAJA

Första estniska försäkringsbolaget.

FÖRSÄKRINGAR

Eeks-Maja
Eeks-Maja
Eeks-Maja
Eeks-Maja

är äldsta försäkr. bolaget i Eesti, gr. 1866.
försäkringarna stiga till tiotals tusenden.
reservkapital är bland de största.

presidium: Reval, Bredg. 1, telefon: 438-85.

Kontor: Reval, Bredg. 1, tel. 445-07;
Harjug. 29, tel. 427-49.

Avd. i större städer. Agenter över allt.

BRAND-
LIV-
INBROTTS-
GLAS-
HUSDJURS-

FÖRSTA INHEMSKA FÖRSÄKRINGS - AKTIEBOLAGET

EESTI LLOYD

GRUNDAT ÅR 1919

REVAL, LÅNGGATAN (PIKK) 11
EGET HUS. TEL. 430-08, 448-94.

Liv-,
brand-,
olycksfalls-,
inbrotts-,
glas- &
transportförsäkring.

Alfons Tols

Reval,

Pikk 64.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29

Symaskinerna

Naumann,
Pfaff,
Vesta

&

Velocipederna

äro billiga och goda. — Skriftlig garanti

Kr. Saar & CO.,
Tallinn, Viru tn 3.

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris,
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislissa sändes mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

Hemmets Journal

innehåller
veckans bästa läsning

BORÅS VÄVERIARTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

FERD. AHLSTRÖM

FLÄSKSALTERI och CHARKUTERIFABRIK
Tel. 4300, 240 Norrköping Tel. 4300, 240
Kött-, Fläsk- och Charkuterivaror
i parti och minut

Prima PORTLAND CEMENT

från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

Dr. Riesenkauff-Lindström

nyärtes- (lung) och barnsjukdomar.
Mottager 9-11 och 3-4, telef. 100.
Stora Slottsg. 12, Hapsal.